

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: Udrag fra Niels Lyhne

Citation: Jacobsen, J. P.: "Niels Lyhne", i Jacobsen, J. P.: *Niels Lyhne*, udg. af Jørn Vosmar , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, 1995, s. 216. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjp06val-shoot-idm140133804920144/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Niels Lyhne

Noter

- 8 *En selv*: jysk.
- 9 *Lønborggaard*: en gård af dette navn ligger i Lønborg sogn midtvejs mellem Ringkøbing og Varde, hvor Jacobsen gjorde studier til sin botaniske prisopgave om alger. I en af hans notesbøger findes en notits fra Lønborggaard, dateret Juli 72. – *kongelige Commissairer*: embedsmænd, der repræsenterer kronen. – *Bronzer*: pyntegenstande eller småstatuer af bronze.
- 14 *den Fugl Rok*: en kæmpefugl, der omtales i eventyret om Aladdin i »1001 nats eventyr« (Mogens Boisens overs. u.å., XII, s. 6). – *Aladdins Hule*: den hule, fyldt med guld og edelstene, hvor Aladdin finder sin magiske lampe. – *Potpouri*: egtl. potpourri: en blanding af tørrede blade, som p.g.a. deres vellugt opbevares i en krukke.
- 15 *Prometheuslængsler*: ifølge den græske mytologi stjal Prometheus ilden fra guderne og gav den videre til menneskene. Prometheus bruges ofte som symbol på den menneskelige trang til fuldkommenhed. – *Messiasmod*: Messias er i Bibelen et navn for Jesus (egt. »den salvede«); i mere almen betydning: frelseren, banebryderen. – *Herkulesvælde*: Herkules var i romersk mytologi uægte søn af Jupiter og udstyret med vældige kræfter. – *Travestering*: komisk overflytning af et emne fra et højere til et lavere miljø.
- 17 *Solskindsdag*: lag i betydningen selskab, sammenkomst. – *Stenkiste*: rende af sten til vandgennemløb under en vej. – *Klastrupvejen*: Klastrup hedder en landsby i Hundstrup sogn, nordvest for Thisted. – *Himmerignøglerne*: hulkravet kodriver (*Primula officinalis* L.). – *Springstene*: vistnok flintesten (som springer i stykker ved slag). – *Bab el Mandeb*: strædet mellem Arabien og Afrika. – *Der var ogsaa den Leg . . .*: ifl. Jacobsens skolekammerat, senere realskolebestyrer Joh. Bertelsen, er den flg. skildring en tro gengivelse af hans og Jacobsens barndomslege. (Thisted Realskoles program 1885, optrykt i Frederik Nielsens udgave af Jacobsens Samlede Værker, bd. V, s. 207-212). – *Knakkerne*: i ældre tid hed en mark øst for Thisted »æ Knakkers«. – *Prins Burmand*: Holger Danske modstander i folkevisen »Holger Danske og Burmand« (DgF 30; jvf. B.S. Ingemanns »Holger Danske«). – *Saracener*: gl. europæisk betegnelse for arabere.
- 18 *Mauritanien*: gl. navn for Marokko. – *Tove* [. . .] *Kong Valdemar*: forholdet mellem Valdemar Atterdag og frillen Tove, som brændes ihjel i badstuen af dronning Helveg, er et yndet motiv i 1800-tallets digtning. Jacobsen har behandlet det i »Gurresanges. I virkeligheden var det Valdemar den Store, der var Toves elsker.